

пропустима и празнинама..." [144, стр. 54-58]. Због тога везивање археолошког материјала за "египатску скалу" не решава задатак апсолутног датирања.

Упечатљиви пример проблема који се јављају код датирања археолошког материјала дају ископине Помпеје. Специјално, није сасвим јасно која је ерупција разрушила Помпеју. Испоставља се да је Јакоб Санацар, аутор из XV века, писао: "Прилазили смо граду (Помпеји) и већ су се виделе његове куле, куће, театри и храмови, недирнути вековима (!? - А.Ф.)" (цитат по [146, стр. 31]). Међутим, сматра се да је Помпеја разрушена и потпуно затрпана у ерупцији 79. године, због чега су археолози принуђени да оцењују Санацарове речи овако: У XV веку нека од здања Помпеје су већ излазила испод наноса..." [146, стр. 31]. Сматра се, дакле, да је касније Помпеју опет "затрпала земља", јер су тек 1748. год. нађени остаци Помпеје (Херкуланум је откривен 1711. год.) [146, стр. 31-32].

Испоставање је вођено варварски. "Сада је већ тешко одредити размере штете, које је донео вандализам тих времена... Ако се некоме слика није чинила довољно лепом, разбијали су је на делове и бацали као отпад... Кад су налазили неку мермерну таблу са бронзаним натписом, откидана су поједина слова и бацана у корпу... Од фрагмената скулптура прављени су сувенири за туристе, често са сликама светаца (није искључено да су то могли бити и оригинали - А.Ф.)..." [94, стр. 224-225]. Задивљује веома високи уметнички ниво (фреске, мозаике, статуе), у склопу са високим нивоом научних достигнућа типа Ренесансе. На пример, нађен је сунчани сат, подељен на "равномерне сате" - справа чије је стварање био тешки задатак чак и за касни Средњи век (анализу тог налаза урадио је Морозов). В. Класовски: "Откривен је комплет хируршких инструмената, тим пре достојних пажње, јер су међу њима инструменти, које су, како се до тада мислило, тек у најновије време пронашли специјалисти оперативне медицине" [146, стр. 126]. Међу графитима (цртежима на зидовима) налазе се и чисто средњовековни: целат са капуљачом, војник са шлемом (!) [146, стр. 210, 211], [147, стр. 44, сл. 73, 74]. Сматра се да су то цртежи гладијатора. Фрапантна је слика 73 у [147]. Савршено јасно је представљен средњовековни витез са шлемом - типично витешко наоружање. Општи утисак Класовског: "Тако је било не једном ... утицај помпејских старина, које личе понекад на касније предмете као две капљице воде" [146, стр. 133].

Испоставља се затим да неки знаменити мозаици Помпеје фрапантно личе по композицији, колориту, стилу, на фреске Рафаела, Ђулија-Романа [146, стр. 171, комент. (А)]. Већина натписа у Помпеји не може да се користи у сврху датирања (жаргон, псовке, свакодневни огласи и сл.). Међутим, постоје натписи који оштро противрече традиционалној хронологији. Пример таквог натписа (по Класовском) в. у [146]. Морозовљев превод "Валента Првосвештеника Нерона Аугуста Првосвештеног Вечног Д. Лукреција Валента сина 28. марта лов и декорација биће" противречи традицији, јер је овде поменути император са двоструким именом Валент-Нерон, мада су у традиционалној верзији то различити императори које раздваја око 300 година.